בג - 1

בגאווה [בעגײַװע] -- אדור. מיט פוסטן שטאלץ, פאַריסנקייט.

(?8) 1836 " דרום האב איך מיר אפ. גיקלױבן מײן שטאם לעבן ארמי לײט, דאס איך וויל זיך ניט בגאוה האלטין". לפ 2, 77/7.

~~בגאווה~~

1732 " וועלכר בן אדם זיך בגאוה האלט איבר אל, לעצטליך קומט אויף אים איין אמגעמנש אין אומפאל".

עיון

בגד [בעגעד] -- דער, ~~דאס~~, ים [בגאדים].
מלבוש, קלייד, אָנטועכץ. % א בגד מיט (ט)ו(ט)ער. אויף פסח טוען אלע אָן נײַע בגדים.

1864 " איינער האט פארגעסן געלט אין די פאש פון איין בגד און ער ברויך דאס בגד [...] ". הרב א.ברודא, הליכות עולם, אונגווואר, נח. II.

... " ער האט זיך אזוי געכאפט, אז ער האט ניט אוסגעקענט אפרייניקן די בלאטע פון זיין בגד". ממוס, שטורעם צייט, ~~ז~~ 27.

" איך האב ארונטערגעמאכט די פיאות אונטער די אויערן, האב מיר געקויפט [...] דייטשע בגדים".
פרץ ~~קאבק~~

~~אגקא~~, האשה מרת חנה,

1974 " דער רבונו של-עולם איז אומעטום, אויך אין בגד וואס א ייד טראגט [...] חג. פאר, II 34.

ס בגד לאכול | בעגעד לעעכויל | -- (גאקל ליבט)
" א קלייד פאר עסן", א בגד וואס מען פארקויפט, פארזעצט צו קויפן ברויט, עסן. (בלום~~באגל~~, יישפ ~~XVII~~, 2, 1957).

בגדים להחתן | בגאדים לעאכאסן |

1890 " בגדים להחתן זיינען געווען פאר אלעמען גלייך, העכסטנס א חילוק אין די דיקייט פון לייוונט צו די תכריכין".

ייפאל נ׳ 3.

בגדי - בלות [ביגדיי - דאלעס] -- קליידער פון ארעמקייט, ארעמנסקע בגדים.

1969 " כ׳וועל שיין פארגאפט פאר דעם כנרת-בלוי, אין מיינע בגדי=דלות אנגעטאן". מאנ, כ׳האב זיך יארן געוואלגערט אין דער פרעמד, צוק , מערץ 1969.

בגדי -חול [ביגדיי כויל] - פשוטע, וואכעדיקע קליידער. % יידן אין זייערע בגדי=חול האבן זיך אויפן יריד געדרייט צווישן די דארפישע פורן.

בגדי יום-טוב [ביגדיי יאנטעוו] -- שיינע קליידער, וואס מען טראגט לכבוד יום-טוב.

"אויף די לאנקעס מיט די פלעמלעך האבן זיך ארומגעדרייט כתות פון חסידים [...], און די פלעמלעך [...] האבן זיך געכאפט און געשפעטט אין די שפיגלדיקע בגדי-יום-טוב". פרץ, חסידיש. צווישן צוויי בערג, 1901.

1935 " צו תשליך פוצן זיך אלע אויס אין די רעשטלעך בגדי יום-טוב און מ׳לאזט זיך שורות-ווייז צום טייכל הינטער דער שטאט". באש, דער שטן אין גאריי, אגט, נ״י ז׳25.

בגדי-כבוד [ביגדיי קאוועד] -- קליידער וואס רופן ארויס רעספעקט צו דעם וואס טראגט זיי, צערעמאניאלע קליידער.

1832 "באט וועט דער וועקין דעם זכות פון דיא אבות [...] אונ וועט זיי אן קליידן בגדי כבוד פון איין כהן גדול " . מחזור לשלוש רגלים, סלאוויטע, כט.א.

1895 "[...] און האט דאס קינד געקושט און געערעמט [...] און האט אים באלד באקליידט בגדי כבוד

וגדולה". ר' ישראל במוהרי"ם (ווילער), ספורים פון ... האר"י ז"ל, ווילנא, ז' 16.

בגדי-כהונה [ביגדיי קעהונע] — אפיציעלע מלבושים פון כלי-קודש ביים דורכפירן רעליגיעזע פונקציעס.

1832 " דייבל לויב אונ דייני חסידים וועלין זינגין זיסי גזאנג אונ די פהנים וואש זייא קליידן אן בגדי כהונה וועלין מקטר זיין קטורת אין בית המקדש". מחזור ליפים נוראים, ... א, סלאוויטע.

1911 " משרתים אין די ווייסע בגדי-כהונה באדינען מיך פיסן גאנצן כוח". ממוס.קליאטשע, 1026250

1962 " דער ווארשעווער גרונט (אזוי רופט ער סיראטאן) קומט ארויף אויף דער בינע אנגעטאן אין זייגע בגדי כהונה, דערלאנגט עטלעכע הזנישע תפילות". ש. וויגאדא, פאר , ... 4.

בגדי= מלוכה [ביגדיי מלוכע] — בגדי-מלכות

1927 " עס האט געמעגט זיין אויף דער סעודה פאקע בגדי מלוכה , ווי ווייבער זאגן, קוים האבן ציפעס ווארעניקעס געפעלט, איז די שמחה פארשטערט געווען". ו. בודזאהן, מאטקע פליקאן, ווילנא.

2. (איר) ארעסטאנטסקע קליידער.

1919 " ... " א סצערב, א ניכפה אויף דיר! נאך אין די בגדי פלוכה?" בימקא. גנבים, ווארשע.

בגדי-מלכות [ביגדיי מאלכעס] — קעניגלעכע קליידער, שיינע רייכע מלבושים.

1867 " א יהופה, א גרויסע מיוחסת, געלט האט זי ניט, נאר קליידער - בגדי מלכות!" קפ ג' 32.

" אז ס'איז געקומען ערב פסח, האט מען אים אויסגעקליידט בגדי-מלכות . שע , מעשיות פאר יידישע קינדער I, דער ייגנגסטער פון די מלאכים' ז' 237.

1934 " באדארף נאר ישראל זיין אויבערשטע שמוציקע
קאפאטע אראפווארפן, וועלן זיך ארויסזען די
בגדי-מלכות, וואס דער אויסדערוויילטער פון
גאט טראגט אונטער זיין קלייד". ש.אש , דער
תהילים ייד. ווארשע

בגדי-משי [ביגדיי מעשי] -- זיידענע אדער א
אטלעסענע הלבשה.

1867 " וועט עפעס שיין זיין, אז מען וועט אם בעסטן
שבת, יום-טוב [...] כאפן א יידן מיט בגדי-משי און
א יידענע מיט א געגאלטן קאפ און באנאנד [...]
זיי טאסקען אין פאליציע". קמ ג' 39.

1948 " עס איז געווען א פארגעניגן צו הערן ווי יידן
אין שטריימלעך און אין בגדי-משי באהאנדלען אקטועלע
פראבלעמען". מ. באכנער, יזכ-ספר בזשאנאוו,
רעגנסבורג, ז' 134.

בגדי נגידים [ביגדיי נעגידים] -- רייכע,
טייערע קליידער.

1824 | ... | קליידער בגדי נגידים , קארמאזינענע
ארבעלעך מיט געלייענגאלד בלייגט" . מסדר אגרת,
תקפה, צום עלוקע, מיט 100 יאר צוריק, ווארשע, 1927
ז' 42.

1862 אזוי באלד ברענגט דער רב ארויס זיין טאכטער
אנגעקליידט אין בגדי נגידים". מרדכי ואסתר,
ווילנא.

בגדי-שבת. [ביגדיי־שאבעס] -- שבתדיקע קליידער,
שיינע קליידער, וואס מע טוט אן לכבוד שבת.

1875 " נאך דעם בענטשן האט זיך ערשט דער בע"ב אנגעטאן
בגדי שבת. קהל חסידים, לעמבערג, [illegible]

1930 " [...] אנגעטאן בגדי-שבת: אלטע יידן אין זייערע
אטלעסענע צוהאקטע קאפאטעס (נאך פון זייער חתונה),
בעלי-בתים מיט זיידענע און סאמעטענע היטלען מיט

בריטע דענקעס [...] , א ווייטער בריטער קאלער
פון דער העמד (איבערגעבויגן אויף דער קאפאטע)
מיט א ווייסן בענדעלע פון פארנט אויפגעבונדן ".
י. רוחמובסקי, זכרונות פון מיין לעבן. פאריז.

בגדי שבת ויום-טוב [בגדיי שאבעס וועיאנטעף]
-- גאר שיינע קליידער פאר שבת און יום-טוב.
" שטעלט זיך פאר, אין א שיינעם העלן וואכנטאג 1901
גייט זיך איבער דער גאס א ווייבל אנגעטאן בגדי
שבת ויום-טוב, אדער ווי מען זאגט אין יענע קאנטן,
אויסגעפוצט אין האניק און אין עסיק". פרץ, חסידיש,
א גלגול פון א נגון, 37.

1959 " זי איז געווען אויסגעפוצט און אויסגעפיאַבעט
אין בגדי-שבת-ויום-טוב. ייס, טאג XII/8.

בגדי-שׂרד [ביגדיי-סראַד] -- אמט-קליידער,
אוניפארעם, מונדיר. ~~ער איז געקומען אויסגעפּט-~~
~~ראַצלט אין די בגדי-שׂרד" (קסרו).~~

1959 " אויב אזעלכע זיינען מנהיגים ביי יידן [...] -
האבן זיי זיך געזאגט און אראפגעריסן פון זיך די אמט-
קליידער, די בגדי-שׂרד". ה. ליידמאן, טאג, III/3.

שור: אדם א מענטש, שקארפעטקע א בגד -- מיט
חוזק וועגן א פראסטאק, וואס שטופט זיך אויבנאן
צו זאגן א דעה (וואריאנטן: סקארפעטקע א בגד,
לאפיניצע א קהילה, פוילן א מדינה; שקארפעטקע
איז א בגד און ליטע א מדינה?). פּרגל: אן ארעמאנס
בגד איז אויף אלע יום-טובים: אויף פסח - ניט קיין
ברעקל, אויף שבועות איז עס גרין, אויף סוכות צעהאדערט,
אויף חנוכה אין לאטקעס, אויף פורים צעריסן אויף כאַן.

~~בגרל-כבגל~~. stet.

1626 " (ויסדו) און' זיא האבן געגרונדפעסט דיא בויאר
היכל ה' גאָטש פאלש, בשעת דז מן האט גיזונגן שירה
און' זיא האבן גישטעלט דיא כהנים (מלבשים) אן
גקלייט אין בגדי כבוד ". סהמ עזרא, ג --, לובלין.

<u>בגדי- כהונה.</u>

1724 " אין דיזר לשכה האבן זיך אך פר זאמלט אלי מארגן דיא כהנים [...] גלייך מיט די בגדי כהונה אן גיטאן אונ' גורל צוווארפן וועס אלש די עבודה גיהאלטן האט." [...] בית ישראל ובית הבחירה , אמשל.

<u>בגדי מלכות.</u>

1740 " מן בראכט די כלה אן צו טאן בגדי המלכות אבר זיא וואלט ניט אן נעמן". איין שין וואונדרליך מעשה פון איינר כלה מיט דרייא חתנים, פפדם.

<u>בגדי שבת ויום-טוב.</u>

1706 " ~~מן בראכט די כלה~~ "אין מדינות פולין הב איך גיזעהין איין מנהג דז זיא ווייסי העמדר אן טואין אונ גיאין אם פורים אין בגדי שבת ויום טוב איג זיין זיך משמה". קה, חלק שני, דף

ב ג ד י --- <u>בגד.</u>

ב ג ד ר [בעגעדער] -- באשטאנדטייל פון א אדוו פר. (התח) אין דער רעם, איין מדרגה [...] פון ~~קומט אויך איין צוזאמענשטעל~~: בגדר חלום, בגדר השערה, בגדר היכולת, בגדר הכנה, א"א.

1956 " ~~אזעלכע~~ די צען יאר צווישן דעם טאטנס זיידנס הסתלקות ביז דעם טאטנס נשיאות איז דער טאטע געווען בגדר מתבודד. " ליקוטי-דיבורים, נ", ז' קמ"ד.

1956 " ~~אזעלכע סימנים זיינען ניטא בגדר המציאות~~ ".
ד. רייניש, פאש /5.

1. 1909 " א זינד, א חטא, אפילו דער קלענסטער איז געווען בגדר הנמנע, אוממעגלעך". א וויעוויארקא, הימעל און ערד, לעמבערג, ז' 23.

2. 1956 " אזעלכע סימנים זיינען ניטא בגדר המציאות ".
ד. רייניש, פאש /5.

3. 1961 " אין א"י אבער איז נאך אלץ געווען בגדר התחלה,

פרוויו, עקספערימענט". כ. בראטלאווסקי, גק א

נ׳ 39, ז׳ 199.

בגוואלד [ביגוואלד] — אדוו. מיט כוח, איבער גוואלד.

1951 " ער האט בגוואלד אפגעשארן בארד און פיאות ".
ייט, פוילן VI, ז׳ 18.

1994 " ס׳איז א נייע וועלט מיט אלטע יידן, וואס ווילן זיך בגוואלד ארײנלעבן אין איר". זרובבל, גק נ׳ 20, ז׳ 225.

1972 " איז אבער גלאטשטיין געווען געבענטשט מיט וויזיע און טאלאנט, האט ער [...] בגוואלד א ריס געטאן דאס יידישע שאפן צו העברעע ספערעס." שרגעל, גק נ׳ 75, ז׳ 105.

בגזירת [ביגזיירעס] =.... — (תח) באשטאנדטייל אדוו. פר. אויף דער באזע פון שטיצנדיק זיך מיטן אויטאריטעט, כוח פון עמעצן / עפעס.

בגזירת הרב.

1885 " ער האט אויף זיי [אויף די גילגולים] גוזר געווען בגזירת הרב, אז זיי זאלן אים זאגן אלץ ריכטיק ".
ייפאל נ׳13, ז׳ 195.

<u>בגזירת חי.</u>

1917 " אחרון של פסח זאגט מען " <u>בגזירת חי!</u>". זאגט מען דערויף מיט ליצנות: <u>בגזירת חי</u> - די קניידלעך זיינען פארביי!" <u>עלזעס, דאווגען</u>, ווארשע, ז' 71.

<u>בגזירת כיבוד-אב.</u>

1865 " ער זאל למע"ה פארזאגן מיט איין גרויסע אזהרה און (בגזירת כבוד אב) צו זיינע קינדער, דאס זיי זאלן אויסצאלן זיינע חובות פון דער ירושה". נעתק ונאסף ע"י <u>ר' ישראל ממינסק</u>, <u>אור עולם</u>, ז' 116.

בגזרת נח"ש [נח"ש -- ר"ת: נידוי, חרם, שמתא].

1938 " איך בעט דיך, אויב דו ווערסט פאלגן מיט גוטן, און אויב ניט באפויל איך דיר <u>בגזירת נח"ש</u> | [illegible] | <u>מ. ווינער, קאלעלן אשקענאזי</u>, מאסקווע.

<u>בגזירת עירין קדישין</u> -- לויט דעם געבאט פון ~~[illegible]~~ הייליקע מלאכים.

1890 " א יאר דרייסיק צוריק איז אהער געקומען א גוטער ייד וואס האט ניט געקאנט צוזען דאס גראבהיים און בעזגראווסטווענאסט פון דעם ווילדן מנהג און האט ארויסגעגעבן א באפעל <u>בגזירת עירין קדישין</u> אז דער ישאק' זאל מער ניט געדאכט ווערן ". <u>ייפאל</u> ג' 7, ז' 11

~~בגזלעוואיע~~ ביגזילע ווראיע [בעגאזלעוואיע] -- <u>אדוו</u>.

(<u>שש</u>) מיט גוואלד, מיט כוח, ער האט ביי אים א ארויסגענומען דאס געלט <u>בגזלעוואיע</u> | <u>קסוו</u> |

1972 " פרעמדע האבן בגזלעוואיע אוגעריבט אונדזערע הייזער". <u>צאנין</u>, <u>ליבשאפט</u> ז' 202.

בגזלה | ביגזיילע | -- <u>אדוו</u>. מיט כוח, איבער גוואלד, דורך רויבעריי.

1832 " ווער עס זאל זיין גשטילט און ווער עס אל זיין פאר צוקט דאש מיינט מען פרעמדי זאלין אוועקנעמין זיין געלט <u>בגזילה</u> ". <u>מהזור לראש השנה</u> לא..., סלאוויטע.

ם ~~בגזלה~~

1711 " איר העט אלש <u>בגזלה</u> גיטאן, דארום ווערט איר ישראל מוזן לאזן ". <u>צאינה</u>, עקב, הפטרה, אמשט', קל --4.

<u>בג"ח</u> - (תח) <u>ר"ת</u> פון <u>בגזירת חרם</u>.

זיינען פארביי!" עלזעס, דאווגען, ווארשע, ז'71.

בגזירת כיבוד-אב.

1865 " ער זאל למע"ה פארזאגן מיט איין גרויסע אזהרה און (בגזירת כבוד-אב) צו זיינע קינדער דאס זיי זאלן אויסצאלן זיינע חובות פון דער ירושה". נעתק ונאסף ע"י ר' ישראל ממינסק, אור עולם , ז' 116.

בגזירה נח"ש [נח"ש -- ר"ת : נידוי, חרם, שמתא].

1938 " איך בעט דיך, אויב דו וועסט פאלגן מיט גוטס, און אויב נישט באפויל איך דיר בגזירת נח"ש ". מ. ווינער, קאלעלו אשקענאזי , מאסקווע.

בגזירת עירין קדישין -- לויט דעם געבאט פון הייליקע מלאכים.

1890 " א יאר דרייסיק צוריק איז אהער געקומען א גוטער ייד וואס האט ניט געקאנט צוזען דאס גראבהייט און בעזנראווסטווענאסט פון דעם ווילדן מנהג און האט ארויסגעגעבן א באפעל בגזירת עירין קדישין אז דער "זשאק" זאל מער ניט געדאכט ווערן ". ייפאל נ'7, ז'11

בגזלע וו א י ע [בעגאזלעוואיע] -- אדוו .

(שש) מיט גוואלד, מיט כוח ער האט ביי אים א ארויסגענומען דאס געלט בגזלעוואיע | קמוו |

1972 " פרעמדע האבן בגזלעוואיע אוגערויבט אונדזערע הייזער". צאנין, ליבשאפט , ז' 202.

בגז ז ל ה ביגזיילע | -- אדוו. מיט כוח, איבער גוואלד, דורך רויבעריי.

1832 " ווער עס זאל זיין גשטילט און ווער עס ,אל זייך פאר צוקט דאס מיינט מען פרעמדי זאליך אוועקנעמיך זייך געלט בגזילה ". מהזור לראש השנה לאוב, סלאוויטע.

ם בגזלה

1711 " איר העט אלש בגזלה גינאן, דארום ווערט איר ישראל מוזן לאזן ". צאינה, עקב, הפטרה, אמשט', קל --4 .

ב ג "ח - (חח) ר"ת פון בגזירה חרם.

ב ג י ד ה [בגידע] -- די, מצ בגידות [בגידעס]. פארראט, אומגעטריישאפט.

1932 " זיי פארשטייען, דאס אין דער שמד שטעקט די

ברעסטע בגידה קעגן דאס אייגענע בלוט " . ד. פינס,
רעיונות והשקפות , בערלין - וואלפערסדארף, פיוטרקוב
- ווארשא.

1954 " פארקערט, ס'איז גרייעלעך געווען א מעגלעכקייט
אויסצוקלייבן דעם וועג פון רעליגיעזער בגידה און
בערעכטיגעס צו ווערן פונעם מארטירער-פיין".
ז.שזר, גע כ' 20 ז'33.

ס בגידה במלכות [... בעמאלכעס] -- מלוכה-פאראט
~~[סטוטש 589.]~~

בגידיק [בגידעדיק] -- אדי. אומגעטריי,
פארראטעריש [אה ון].

בגילוי=ראש | בעגילע=ראש | -- אדוו. פר.
מיט אן אפגעדעקטן קאפ. % ביי פרומע יידן איז דאס
ארומגיין בגילוי=ראש א הארבע עבירה.
" דאס ערשטע מאל אויף זיין לעבן איז אים אויס-
געקומען צו שטיין בגילוי-ראש, אן א הימל היטס עס".
שע. אייזנבאך - געשיכטעס, דער צענטער, ז' 290.

1971 " דער שמש האט געווארפן א קאטע בליק אויף דעם
קליינעם שניידערל וואס גייט ארום בגילוי-ראש".
ב. רעסלער. סמז, 4/VII

1711 דיא מארי מת ניתין האבין גיזאגט
עס איז אסור צו גין איין תלמיד חכם ארבע אמות
בגילוי ראש מיט אפנין קאפ". נצ 1, כז/3.

1791 .. |אנג'| יעצט גוועהנט מאן דיא קליינה קינדר
צו גין בגילוי ראש" . דיא נייאה פר קערטי וועלט.
לונדן, דף פ/2.

בגילופין [בעגילופן] -- אדוו. שיכורלעך,
באטרונקען.

... " איר זעט, [...] ווי ר' יודל איז בגילופין, ער
איז איצט קאפאבל אפילו אדם יסודו מעפר אפצושפילן,
ווי אן אדעסער שניידער, מיט א מארש". ממוס,
אסיפות, ציט אויסג... ז' 7.

" אלע [...] האבן זיך געפילט נאך דעם זיבעטן

כוס פון די 'ארבע כוסות' לעבעדיק, בגילופין".

שע, אין שטורעם, זז 148.

1911 " דער עולם טאנצט, און איך שאקל מיך שטארק בגילופין

טו א פאל קארדולס, ווייס ניט אויף וואסער וועלט

איך בין ". ממוס. קליאטשע, ק' 1038340.

ב ג י ל ו פ נ ד י ק [בעגילופנדיק] -- דזנו

בגילופין.

ב ג י מ ט ר י א [בעגימאטריע] -- אדוז. מיט

דער מעטאדע פון דערעכענען אותיות לויט זייער נומערישן

באטרעף.

1951 " די בעלי-קבלה האבן בגימטריא געהאט אויס-

געחשבונט, אז יידן טראגן דורך אין זייער לייד

די חבלי-משיח". א. קאצענעלנבאגען, ליטע מ"ד

נ"י, ז' 355.

1967 " צפת בגימטריא -- תקע, און די גאנצע חכמת הקבלה

איז אנטפלעקט געווארן בלויז כדי מקיים צו זיין

דעם תקע בשופר גדול לחירותנו". ז. שזר, טמז, V/28.

1716 " וויא איז גפנגן גיווארן | ששך | איז בגמטריא

בבל איך | א"ת=ב"ש | לשון ארנ' זי איז בגריפן

גיווארן די לוב פון גנצן לנד ". סהמ, ירמיה,

נא - מא, פט I

ב ג ל ו י | בעגאלוי | -- אדוז. אנטפלעקטערהייט,

אפן פאר אלעמען. % ער האט דערפון קיין

סוד ניט געמאכט - אדרבא, ער האט עס דערציילט

בגלוי. בפרהסיא | קטור, ברוטי |

ס בגלוי ובסתר [... אומעסייטער] -- אדוז פ ר

סיי אפן, סיי געהיים.

ב ג נ ב ה [ביגנייווע] -- אדוז. אומבאמערקטערהייט,

שטילינקערהייט, אז קיינער זאל ניט זען, ניט

וויסן.

1883 " האט זי זיך מישב געווען בגנבה פאר איר מאן

און האט זיך ארויסגעזוכט א וועג קיין ריישא".

מעשה נורא מהרב הצדיק המפורסם רבי ר' מענדילי מרימינאב, לעמבערג.

1911 "אזוי קריק איך מיר דער ווייל בגנבה אריין ווי א פלוי צו אים איך דעם בוזעם". ממוס, קליאטשע, ק' 1244880.

... "בגנבה פאר די ארומיקע מאמע ער אן א קניפל אבו שליח-קסן, פון דארט שלעפט ער ארויס עטלעכע צעקניי-טשטע שיר-השירים-בלעטלעך". סמב.

ב ג נ ב ה ד י ק [ביגנייבעדיק] -- דזוו בגנבה.

ב ג ע ל ע - ב ג ר י נ ע -- אדוו. (איר) וועגן א גוזמעדיקער שמחה. (פארדרייט פון בגילה וברינה).

... "אט דאס הייסט א פריאם [פריזיוו], בגעלע בגרינע בשמחה רבה". ממוס, פריזיוו.

ב ג פ ו י ב ו א ב ג פ ו י צ א [בעגאפו] יאוורי בעגאפוי יעיצאי [-- פר. (אבר) מיט גארנישט געקומען, מיט גארנישט אוועקגעגאנגען, גאר ניט אויפ-געטאן, אוועק מיט ליידיקן.

1886 א מאל מאכט זיך מע קומט אין א שטעטל און מען פארט אוועק, ווי זאגט איר: בגפו יבוא בגפו יצא". שע, יאסעלע סאלאוויי. -- "צעוועז אן ארעמאן און ארויס אן אביון". שע, א נשרף.

ב ג ר א נ ד ע [ביגראנדע] -- אדוו. (שפאסיק)

1. חקיפותדיק.

1888 "אצינד גייט עס זיך, אט דאס יידל, האפערדיק, ברייטלעך, בגראנדע, אנגעטאן שבחדיק". ממוס, דאס ווינשפינגערל I, ז' 220.

2. בגוואלד, אויף כוח, באוועטסט אדיך אין גנבים-לשון [י. טרידוואקס, גנבים שפראך, ביי אונז יודן

וואַרשע, 1923, ~~17~~ 161 [% ער האט ארויסגענומען

ביי אים דאס געלט בגראַנדע.

פל „ איך וועל שוין מער נישט גאַבענען, גאר נעמען

בגראַנדע. | פ. גראַובאַרד, געזאַנגען פון תהום, זב ביי אונז

ייִדן, וואַרשע, 1923, ז' 23 |.

ב ג ר ו ת [באַגרעס] --- דאס, בא. עלטער אין וועלכן

דער מענטש דערגרייכט די פולע געשלעכטלעכע אנטוויק-

לונג; דערוואַקסנקייט, בגרות.

1930 " א סך זעלטענער טרעפט זיך א פארשפעטיקטער

ראַכיטיס אין נאך עלטערע יארן, אין שול-עלטער און

אין דעם צייטיקן עלטער (בגרות)". אל. אלשוואַנגער ,

ראַכיטיס, בערלין, ז' 21.

2. (רעג, ליטע) "א געזונטע מויד, פרויק צוואַקסענע"

|י. קאַפלאַן, קסור|.

|| = דיק --- אדי. דערוואַקסן, רייף, געשלעכטלעך

צייטיק. % ער האט ניט קיין נדן פאר זיינע זעקס

בגרותדיקע טעכטער. = קייט. -- דערוואַקסנקייט,

צייטיקייט. % דאָס קול ברעכט זיך שוין ביי אים

פון פריצייטיקער בגרותקייט.

ב ג ש מ י ו ת [בעגאַשמיעס] -- אדוו. אין מאַטעריעלע

זאכן. % מיר זאלן געהאלפן ווערן בגשמיות און

ברוחניות (טראַדיציאָנעלער ווונטש).

1918 " עס זאל דערלייכט ווערן אייערע וועגן הן ברוח-

ניות והן בגשמיות, ווי איר האט אין מיר אריינגעשיינט

עבודת השי"ת ותורתו בטוב עין". ססי II , ז' 60 |?|.